

τὴν ἀπασχόλησιν ἔχων εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ κρίσιν τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων ὅταν δὲ διὰ παντὸς προσέχης εἰς τὰ ἀλλότρια, πότε θὰ φροντίσης περὶ τῶν ἰδικῶν σου κακῶν ;

(ἀκολουθεῖ)

Π.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΣΤ'.

Ὁ Χριστιανισμὸς οὔτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς **πρόδος** τοῦ τότε φιλοσοφικοῦ πνεύματος ἢ τῶν τότε ἐπικρατουσῶν θρησκειῶν. Διότι κατ' ἀνάγκην θὰ ἦτο συνέχεια ἐνὸς τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων ἢ ἀνάπτυξις μιᾶς τῶν ἐπικρατουσῶν θρησκειῶν. Ἄλλ' ἐὰν ἀποβλέψωμεν πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν πρὸς αὐτὸ τὸ **ἀνθρώπινον πνεῦμα** κηρύξας ἰδέας ὅλων ἐν πολλοῖς ἀντιθέτους πρὸς τὴν τότε ἐπικρατοῦσαν φιλοσοφίαν, ἦλθεν ἀντιμέτωπος πρὸς ὅλα τὰ θρησκευτικὰ ουσήματα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «Σοφίαν λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων· **ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ**, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισε ὁ Θεὸς πρὸ αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν.... ὅτι τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς σοφοὺς κατασχύνῃ.»

Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι **αἰφνίδιον γεγονός, θεία βουλή**, διαδοθεὶς εἰς τὸν κόσμον μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

Ὁ θέλων νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν Χριστιανισμὸν ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς ἄλλα φιλοσοφικὰ συστήματα, ματαιοπονεῖ, διότι ὁ Χριστιανισμὸς ναὶ μὲν ἀνέπτυξε καὶ περιέβαλε μὲ ὑψηλότερον χαρακτῆρα ἀληθείας τινὰς τῆς τότε φιλοσοφίας, ἀλλὰ κυρίως ὁ Χριστιανισμὸς πρέπει νὰ χαρακτηρίζεται ὡς **κάθοδος τοῦ ἀνωθεν πνεύματος** κατὰ τὴν σοφὴν ἔκφρασιν Χριστιανικοῦ φιλοσόφου.

Ὅταν ἀρχίσωμεν νὰ ἀντιλαμβανώμεθα οὕτω τὸν Χριστιανισμὸν, ὡς **θείαν δύναμιν**, ἀναγεννῶσαν τὸν ἄνθρωπον, δὲν θὰ ἀρκοῦμεθα εἰς τὸ νὰ διδάσκωμεν μόνον τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὰ ἐξετάζωμεν αὐτὸν ὡς φιλοσο-

φικὸν σύστημα, ἀλλὰ κυρίως θὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς ὁποίας καὶ μόνον δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητι αὐτοῦ ὁ Χριστιανισμὸς καὶ νὰ ἀναφανῶσιν αἱ ἐθνοσωτήριοι αὐτοῦ ἀρχαί.

(ἀκολουθεῖ)

Ν. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ ΜΗΤΗΡ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΡΗΝ ΤΗΣ

Β'.

Ἀγαπητή μου κόρη.

Τὸ νεογέννητον βρέφος ὑποβάλλει τὴν μητέρα εἰς σπουδαιότατα καθήκοντα. Ὅλος ἀνίσχυρον, ὅλος ἀβόητον, περιμένει ἀπ' αὐτὴν περίθαλψιν καὶ τροφήν. Εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶναι πᾶσα μήτηρ νὰ εἶναι τροφὸς τοῦ τέκνου της. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως πολλαί, χωρὶς καμμίαν αἰτίαν, εἰμὴ μόνον ἀπὸ ὀκνηρίας, ἢ δι' ἄλλας ἐνασχολήσεις, παραδίδουσι τὴν φροντίδα τῶν τέκνων των εἰς χεῖρας ὑποκειμένων, τὰ ὁποῖα ὄσον καὶ ἂν καυχῆθῶσι ὅτι ἔχουν τὸ προτέρημα τοῦ ἀνατρέφειν τὰ παιδιά, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθήκον τοῦτο ὡς ἡ γεννήσασα. Πῶς εἰμποροῦσι αὐταὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ὑγείας καὶ ἀναπαύσεως τοῦ παιδίου, ἢ νὰ προσέχωσι μὲ τὸν αὐτὸν τῆς μητρὸς ζῆλον εἰς τὴν τροφήν, εἰς τὴν ἐνδυμασίαν καὶ εἰς τὴν καθαριότητά του ; Πόσα παιδιά δὲν στέλλονται ἀδίκως εἰς τὸν ἄλλον κόσμον διὰ τὴν κακὴν καὶ παρὰ φύσιν συνήθειαν τῶν γονέων, οἵτινες δίδουσι αὐτὰ νὰ τὰ ἀναθρέψωσι, ἢ μᾶλλον νὰ τὰ κακοαναθρέψωσι, αἱ τροφοὶ ἢ ἄλλοι οἰκιακοὶ θεράποντες ;

Ἡ μήτηρ πρέπει πάντοτε νὰ εὐρίσκεται μετὰ τοῦ νηπίου της. Ἡ φροντίς αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι τὸ κύριον ἔργον της. Τί ἄλλο, τῇ ἀληθεία, δύναται νὰ τῆς δώσῃ μετὰ ταῦτα πλέον εὐαρέστους ἀναμνήσεις, νὰ τῆς ἐπιβεβαιώσῃ τὴν φιλοστοργίαν τῶν τέκνων της καὶ νὰ προξενήσῃ εἰς αὐτὰ τὴν μεγαλυτέραν σωματικὴν, νοητικὴν καὶ θρησκευτικὴν ὠφέλειαν ; Πολλοὶ ὅμως, παραδεδομένοι εἰς τὰς μωρίας καὶ τὰς εὐθυμίας τοῦ κόσμου, δὲν εὐκαιροῦν ἀπὸ τοὺς περιπάτους, τὰ συμπόσια, τὰ θεάτρα, καὶ τοὺς χοροὺς νὰ ἀσχοληθῶσι εἰς τοιαῦτα χρῆμα. Δὲν θεωροῦσι καθήκον των νὰ πλησιάσωσι εἰς τὴν κοιτίδα τοῦ τέκνου των, νὰ θηλάζωσι καὶ νὰ ἐνδύωσι καὶ νὰ ἐκδύωσι αὐτό.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ τῶν μητέρων περὶ τὰ τοιαῦτα

ἐπιμέλεια καὶ ἡ προσωπικὴ ἐπαγρύπνησις εἰς τὰ τέκνα τῶν δὲν συμφωνεῖ μὲ τὰς μωρὰς ἰδέας τοῦ κόσμου, συμφωνεῖ ὅμως καθ' ὅλα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον, μὲ τὴν φύσιν, μὲ τὸ αἶσθημα τῆς ἀνθρωπότητος, μετὸ συμφέρον καὶ μὲ τὴν ἠθικὴν. Τὸ νὰ ἀφίση τις ἐκουσίως καὶ χωρὶς ἀνάγκη τὴν ἀνατροφήν τῶν τέκνων τοῦ εἰς ἄλλους, ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἴδιον γονέων, ἀλλὰ καὶ ὅλως διόλου ἀπάνθρωπον καὶ σκληρόν.

Οἱ τοιοῦτοι δὲ γονεῖς ὡς λάβωσι παράδειγμα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἄλογα ζῶα, ἅτινα ἐκ φύσεως δεικνύουσι τὴν ἀγάπην καὶ φροντίδα εἰς τὰ νεογνά τῶν.

(ἀκολουθεῖ)

N. Π.

ΤΟ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΚΑΤΟΠΤΡΟΝ

Τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα εἶναι τὸ ὑψιστον τῶν ἐπὶ γῆς Ὑπουργημάτων, ὡς ἐπέχον τάξιν τῶν ἐπουρανίων ταγμάτων, καὶ ἀπορρέον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἁκροῦ καὶ μόνου Ἀρχιερέως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διὰ τοῦτο ἀνέκαθεν ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζουσα τὴν ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν μυστηριώδη πνευματικὴν χάριν καὶ δύναμιν τοῦ πανυψηλοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, ἐφρόντισε νὰ προαγάγῃ εἰς αὐτὸ τοὺς ἀρίστους καὶ κρατίστους ὄχι μόνον τοὺς ἐν τοῖς γράμμασιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς σεμνὸν καὶ ἐνάρετον βίον ἔχοντας καὶ κατ' ἐξοχὴν τοὺς εἰς ἁκρον ἀρετῆς ἐληλικότας. Ἐντεῦθεν ἀνεδείχθησαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἱεράρχαι πρότυπα ἀπαραμίλλου παιδείας καὶ ἀρετῆς, ἄκαμπτοι ἐν τῇ πίστει καὶ ἀκάματοι ἐν τῇ χριστιανικῇ ἀγάπῃ, οἵτινες ἐξήγειρον τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἐκκληξίν τοῦ κόσμου διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης.

Καὶ ὄντως, ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ἡ διακονοῦσα ἀγάπη, εἶναι ὁ ἀπόστολος τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγάπης. Διὰ τοῦτο τὸ κρατίστον καὶ κυριώτατον γνώρισμα τοῦ ἀληθοῦς Ἐπισκόπου εἶναι ἡ ἀγάπη· αὐτὸς εἶναι ὁ ἀληθὴς πατὴρ τοῦ λαοῦ, ὁ ἐνθερμος φίλος τῶν δυστυχῶν, ὁ κηδεμὼν καὶ ὁ προστάτης παντὸς δυσπραγοῦντος. Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ ἐγκόλλιον τῶν ἀρετῶν τοῦ Ἐπισκόπου, εἶναι ἡ σφραγὶς τῆς σεμνῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ πολιτείας. Τὸ χάρισμα τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι τὸ μείζον χάρισμα, ἀλλὰ τοῦτο καταφαίνεται ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ αἴγλῃ καὶ λαμπρότητι ὄχι μόνον εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ποιμενομένους, ἀλλὰ καθ' ἅπασαν τὴν ἐκκλησίαν, ὅταν ὁ Ἐπίσκοπος δὲν εἶναι κενὸς ἀγάπης. Μόνον

διὰ τῆς ἀγάπης εἶναι δύναμις θρησκευτικῆς μεγάλῃ καὶ ἀκαταγώνιστος, δυναμένη τελεσφόρος νὰ πράξῃ ὅ,τι καλὸν ἐν τῇ θεόδεν λαχούσῃ αὐτῷ Ἐπισκοπῇ. Ἄνευ τῆς χριστοδιδάκτου παραγγελίας τῆς Ἀγάπης, ὁ Ἐπίσκοπος δὲν δύναται νὰ δράσῃ, δὲν δύναται νὰ μετακινήθῃ, δὲν δύναται ν' ἀνυψωθῇ εἰς ἔργα μεγάλα, εἰς ἔργα αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας! Ἄνευ τῆς ἐνεργοῦ ἀγάπης, ὁ Ἐπίσκοπος κεῖται ἐν μαρασμῷ καὶ ἀτονίᾳ πνευματικῇ, κεῖται ἐν θρησκευτικῇ νεκρότητι καὶ εἶναι ἐπίσκοπος ἄκαρπος. Μόνον ὁ ἐπίσκοπος τῆς ζώσης ἀγάπης δύναται νὰ ἀναρριπίσῃ τὸ θρησκευτικὸν φρόνημα, νὰ σκορπίσῃ τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, νὰ σαγήνεύσῃ, νὰ ἠλεκτρίσῃ, νὰ ἐμπνεύσῃ, νὰ μεγαλουργήσῃ, νὰ ἀγιάσῃ, νὰ θαυματουργήσῃ, ν' ἀλλάξῃ βίον καὶ ἦθη ὀλοκλήρου λαοῦ καὶ νὰ κάμῃ ἐκρηξίν θείου πυρὸς παρὰ τῷ ἑαυτῷ ποιμνίῳ, λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ νὰ γίνῃ ὑπόθεσις ζωῆς αἰωνίου. Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι φῶς ὁδηγοῦν καὶ φωτίζον τοὺς πιστοὺς τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς αὐτῶν τελειοποιήσεως. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἦ φῶς λάμπον καὶ φωτίζον τὸ ἑαυτοῦ ποιμνιον ὀφείλει αὐτὸς πρῶτος νὰ ἔχῃ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὸ φῶς τῆς Ἀγάπης διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐκπέμπῃ εἰς τοὺς πιστοὺς τὰς φεγγοβόλους αὐτοῦ ἀκτίνων τῶν ἀξιυμνήτων ἔργων, ἵνα φωτίζόμενοι οἱ πιστοὶ δοξάζουσι τὸν Πατέρα τῶν Φώτων. «Οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῖν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάζουσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». (Ματθ. ε'). Ἡ ἔλλειψις ὅμως τοῦ φωτὸς τῆς ἀγάπης ἐξευτελίζει καὶ ταπεινοῖ τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα εἰς βάρος τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, μαρμαίνει τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα παρὰ τῷ λαῷ, δημιουργεῖ πολεμίους εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ψυχραίνει τὸν ζῆλον τῶν εὐσεβῶν, κρανύνει τοὺς ἐχρούς τῆς πίστεως, σκανδαλίζει καθόλου τὸ ἰχριστεπώνυμον πλήρωμα, καὶ φυγαδεύει τὸν Παράκλητον, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ φωτίζον καὶ ὁδηγοῦν τὸν Ἐπίσκοπον εἰς τὴν ὑπέροχον αὐτοῦ ἀποστολήν καὶ διακονίαν!

Διὰ τοῦτο ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀγάπης εἶναι ἡ ζῶσα καὶ ἔμψυχος εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὸ ἰδεῶδες τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας· εἶναι ὁ κατὰ πάντα τέλειος Χριστιανός, ὁ πρόθυμος διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ νὰ θυσιάσῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ